

Meldingen onverzekerden in regio Utrecht (januari t/m juni 2020)

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Resultaten	4
2.1	Aantal meldingen	4
2.2	Aantal onverzekerden	4
2.3	Demografie onverzekerden	5
2.4	Aantal meldingen per zorginstelling	6
2.5	Opvolging meldingen De cijfers over de opvolging van de meldingen zijn gebaseerd op de meldingen die in de eerste helft van 2020 zijn doorgezet naar de gemeente Utrecht (201 unieke onverzekerde personen).	7
3.	Ontwikkelingen 2017-2020	8
3.1	Aantal meldingen sterk toegenomen	8
3.2	Aandeel personen dat meerdere keren onverzekerde zorg ontvangt is stabiel	8
3.3	Aantal meldingen ziekenhuizen en gemeenten nemen toe	10
4.	Nabeschouwing	12

1. Inleiding

Naar aanleiding van ernstige incidenten en een toenemend aantal meldingen rond verwarde personen stelden de ministeries van VWS, V&J en de VNG in september 2015 het Aanjaagteam Verwarde Personen in. Het Aanjaagteam bracht knelpunten op het niveau van landelijke systemen in kaart om de zorg en ondersteuning van mensen met verward gedrag te verbeteren.

Eén van de problemen rond verwarde personen is onverzekerde zorgkosten. De gemeenten en het Rijk hebben afgesproken om dit probleem aan te pakken. Per 1 maart 2017 is de subsidieregeling van het ministerie van VWS voor het bekostigen van spoedeisende medische zorg aan onverzekerden van kracht gegaan. Hieraan is de voorwaarde verbonden dat de onverzekerde wordt gemeld bij een landelijk meldpunt van de GGD GHOR. Deze regeling zorgt ervoor dat een kwetsbare groep die nu onverzekerd is, toegang krijgt tot zorg en gewaarborgd is van continuïteit van zorg. Per 1 maart 2019 is de regeling uitgebreid en geldt deze ook voor niet-spoedeisende medische zorg. Daarnaast is de eis van een verzekeringsplicht komen te vervallen. De subsidieregeling is uitgebreid, omdat in de oude regeling te veel kwetsbare personen niet de hulp kregen die zij nodig hebben (Bron: Rijksoverheid (2019). Betere toegang tot medische zorg voor onverzekerden. Geraadpleegd op 18 november 2019, van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2019/03/13/betere-toegang-tot-medische-zorg-voor-onverzekerden>)

De GGD regio Utrecht ontvangt de meldingen vanuit het landelijke meldpunt GGD-GHOR. Zodra er een melding binnenkomt bij de GGD wordt deze doorgezet naar de gemeente ten behoeve van opname in de basisregistratie om toe te leiden naar een zorgverzekering. Voor gemeenten die bij het regionaal 'Meld- en Adviespunt Bezorgd' (MAB) zijn aangesloten wordt de melding via het MAB behandeld als zijnde een melding en in samenspraak met het wijkteam passende vervolgzorg ingezet.

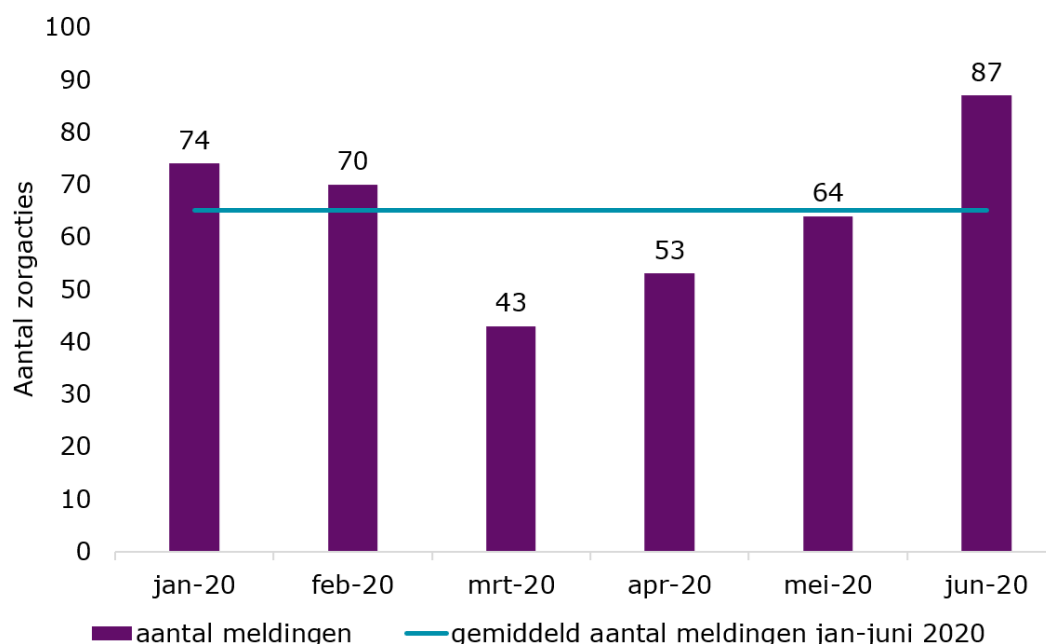
In hoofdstuk 2 van deze rapportage gaan we in op het aantal meldingen en het aantal onverzekerde personen dat in het eerste half jaar van 2020 bij GGD regio Utrecht is aangemeld. Daarnaast beschrijven we welke zorginstellingen gemeld hebben, wat de achtergrondkenmerken van de onverzekerden zijn en wat de status van hun verzekering is na de melding. Hoofdstuk 3 bevat de ontwikkelingen in het aantal meldingen, de melders en het aantal onverzekerde personen dat vaker dan één keer zorg heeft ontvangen sinds de start van de subsidieregeling in maart 2017. In hoofdstuk 4 geven we de belangrijkste conclusies weer.

2. Resultaten

2.1 Aantal meldingen

In de periode januari 2020 tot en met juni 2020 zijn 391 meldingen over onverzekerden bij de GGD regio Utrecht binnengekomen. Gemiddeld zijn dit 65 meldingen per maand. In de maanden maart en april -toen de Corona maatregelen van kracht zijn gegaan- zijn er respectievelijk 43 en 53 meldingen van onverzekerde zorg binnengekomen. Ten opzichte van de maanden ervoor was er sprake van een daling in het aantal meldingen per maand, zie Figuur 2.1. In mei en juni 2020 nam het aantal meldingen per maand weer toe tot het niveau van voor de coronacrisis.

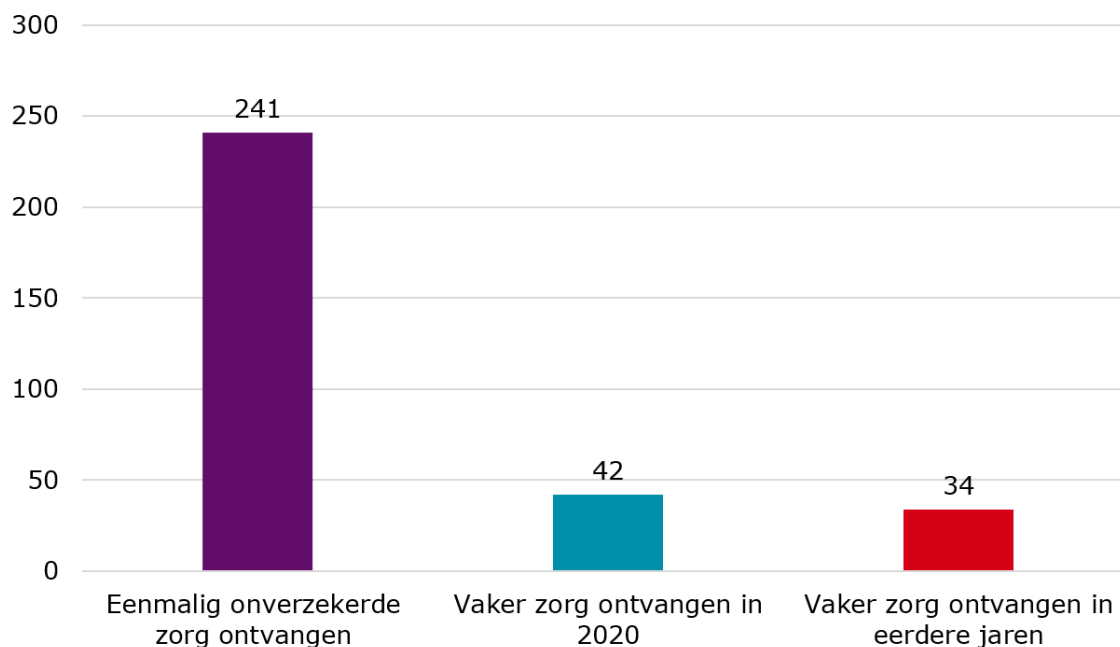
Figuur 2.1 Aantal (niet-)spoedeisende zorgacties aan onverzekerden per maand in periode januari tot en met juni-2020

2.2 Aantal onverzekerden

De meldingen die binnenkomen bij de GGD worden doorgezet naar de gemeente met als doel de onverzekerden hulp te bieden en verzekerd te krijgen. Uit ervaring blijkt dat dit laatste niet altijd lukt of lukt voor een korte periode. Dit is ook terug te zien in de cijfers. De 391 meldingen hebben betrekking op 317 unieke onverzekerde personen. Hiervan hebben 241 personen eenmalig onverzekerde zorg ontvangen en 76 personen vaker onverzekerde zorg ontvangen (zie Figuur 2.2).

Figuur 2.2 Aantal zorgacties verleend aan unieke personen

Van de 76 personen die vaker onverzekerde zorg hebben ontvangen in 2020 en/of in de jaren ervoor, heeft bijna tweederde (47 personen) deze zorg binnen 13 weken ontvangen. Bij een derde (24 personen) zit er meer dan 13 weken tussen de zorgacties. Bij vijf personen zijn de data van de zorgacties niet volledig, waardoor de tijd tussen de meldingen niet kan worden bepaald.

2.3 Demografie onverzekerden

De groep onverzekerden bestaat uit 208 mannen (66%) en 103 vrouwen (32%) met een gemiddelde leeftijd van 36 jaar, variërend van 0 tot 88 jaar. Van de gemelde personen is bij zes (2%) het geslacht en bij vijf (2%) de leeftijd onbekend.

Van de 317 personen die in het eerste half jaar van 2020 onverzekerde zorg hebben ontvangen, wonen de meesten in Utrecht (142 personen, 45%) (zie Tabel 2.1). In totaal zijn 201 (63%) onverzekerden woonachtig in regio Utrecht. 42 personen (13%) zijn woonachtig in Nederland, maar buiten de regio en 4 personen wonen buiten Nederland. Van 70 onverzekerden (22%) is de woonplaats onbekend. Tien procent van hen (7 personen) is jonger dan 25 jaar.

Tabel 2.1 Woonplaats onverzekerden

Woonplaats	Aantal
Amersfoort	5
Baarn	2
Bilthoven	2
De Bilt	2
De Ronde Venen	1
IJsselstein	1
Maarssen	2
Nieuwegein	2
Rhenen	2
Soest	4
Utrecht	142
Utrechtse Heuvelrug	11
Veenendaal	1
Vijfheerenlanden	2
Wijk bij Duurstede	3
Woerden	2
Zeist	17
Totaal regio Utrecht	201
Buiten de regio Utrecht	42
Buitenland	4
Onbekend	70
Totaal	317

2.4 Aantal meldingen per zorginstelling

In de regio Utrecht is 55% van alle meldingen gedaan door ziekenhuizen, zie Tabel 2.2. De meeste meldingen komen van het Diakonessenhuis en UMC Utrecht (208 van de 214 meldingen). Daarnaast is 25% van de meldingen gedaan door de GGZ (Altrecht, GGZ Centraal, SymforaMeander en Pro Persona) en 15% van de meldingen door de gemeenten. De meeste meldingen van gemeenten komen van Volksgezondheid Utrecht (57 van de 58 meldingen).

Tabel 2.2 Aantal meldingen naar soort zorginstelling

Zorginstelling	Aantal meldingen
Ziekenhuis	214 (55%)
GGZ	98 (25%)
Gemeente	58 (15%)
Verslavingszorg	0 (0%)
Forensische zorg	7 (1,8%)
Huisarts	2 (0,5%)
Apotheek	8 (2,0%)
Overig (ExpertCare en Privazorg CZ Zorgkantoren)	2 (0,5%)
Onbekend	3 (0,5%)
Totaal	391 (100%)

2.5 Opvolging meldingen

De cijfers over de opvolging van de meldingen zijn gebaseerd op de meldingen die in de eerste helft van 2020 zijn doorgezet naar de gemeente Utrecht (201 unieke onverzekerde personen).

Zoals eerder aangegeven proberen de gemeenten de onverzekerden hulp te bieden en verzekerd te krijgen. Van de personen die in het eerste half jaar van 2020 onverzekerde zorg hebben ontvangen, had 30% in oktober 2020 een zorgverzekering. Bijna 15% had in oktober 2020 een inactieve zorgverzekering. Dit betekent dat de persoon (recent) wel verzekerd is geweest, maar niet op dit moment. De overige personen zijn onverzekerd (37%), niet verzekerbaar (personen zonder geldige verblijfsvergunning) (9%), geëmigreerd (4%) of onbereikbaar (5%).

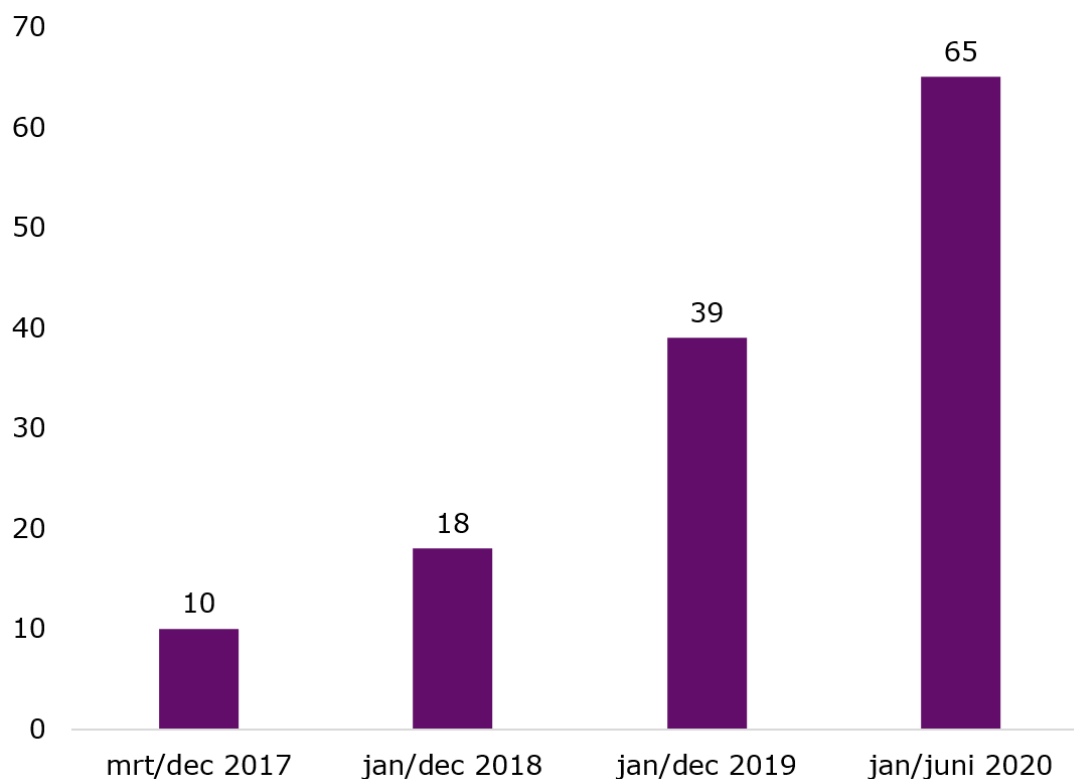
Drie op de tien personen (28%) die in het eerste half jaar van 2020 onverzekerde zorg hebben ontvangen, heeft de Nederlandse nationaliteit. Van deze personen had bijna 60% in oktober 2020 een zorgverzekering, 16% had een inactieve verzekering en 18% was onverzekerd. Iets meer dan 5% is inmiddels geëmigreerd. Van de personen met een niet-Nederlandse nationaliteit had 19% in oktober 2020 een zorgverzekering, 14% had een inactieve verzekering en 44% was onverzekerd. Met name bij deze laatste groep is het op basis van de melding voor de gemeente heel lastig te bepalen of de persoon wel of niet verzekeringsplichtig is. Onder deze groep zitten bijvoorbeeld ook veel buitenlandse studenten, expats en toeristen, maar dat is vaak niet uit de melding af te leiden.

3. Ontwikkelingen 2017-2020

3.1 Aantal meldingen sterk toegenomen

In de periode maart 2017 tot en met juni 2020 zijn in totaal 1165 meldingen over onverzekerden bij de GGD regio Utrecht binnengekomen. In het eerste jaar (2017) ging het gemiddeld om 10 meldingen per maand. Het gemiddelde aantal meldingen per maand is in de afgelopen drie jaar sterk toegenomen tot 65 in 2020 (zie Figuur 3.1). De uitbreiding van de subsidieregeling in maart 2019 speelt hierbij mogelijk een rol.

Figuur 3.1 Gemiddeld aantal (niet-)spoedeisende zorgacties aan onverzekerden per maand, per jaar in periode maart 2017 tot en met juni 2020

3.2 Aandeel personen dat meerdere keren onverzekerde zorg ontvangt is stabiel

De 1165 meldingen hebben betrekking op 940 onverzekerde personen. Hiervan hebben 792 personen eenmalig onverzekerde zorg ontvangen en 148 personen meerdere malen onverzekerde zorg ontvangen. De groep die meerdere malen zorg heeft ontvangen verschilt qua achtergrondkenmerken niet van degenen die eenmalig zorg heeft ontvangen. Er is ook geen verschil naar zorginstellingen die de (eerste maal) onverzekerde zorg heeft geleverd. Van de groep die meerdere malen zorg ontving, kregen 45 personen deze van verschillende zorginstellingen (30%).

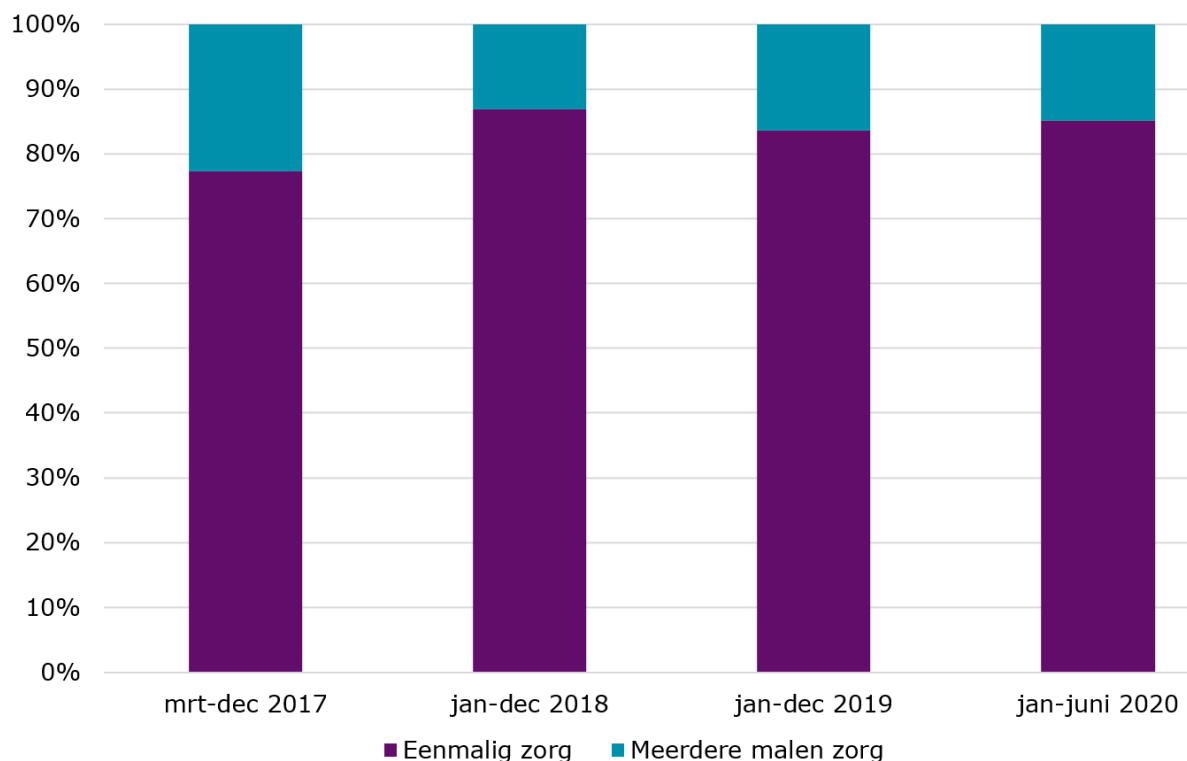

Tabel 3.1 Verschillen naar achtergrondkenmerken van de personen die eenmalig en meerdere malen onverzekerde zorg hebben ontvangen

	Eenmalig zorg ontvangen (n=792) aantal (in %)	Meerdere malen zorg ontvangen (n=148) aantal (in %)
Geslacht		
Man	532 (67%)	102 (69%)
Vrouw	227 (29%)	40 (27%)
Onbekend	33 (4%)	6 (4%)
Leeftijd (gemiddeld in jaren)	36 jaar	38 jaar
Zorginstelling		
Ziekenhuizen	346 (44%)	65 (44%)
GGZ	334 (42%)	53 (36%)
Gemeente	36 (5%)	15 (10%)
Verslavingszorg	16 (2%)	2 (1%)
Forensische zorg	11 (1%)	1 (1%)
Huisarts	15 (2%)	9 (6%)
Apotheek	13 (2%)	3 (2%)
Overig	14 (2%)	0 (0%)
Onbekend	7 (1%)	0 (0%)

Het percentage onverzekerde personen dat vaker zorg heeft ontvangen blijft redelijk stabiel over de jaren, zie figuur 3.2. Van de personen die meerdere keren onverzekerde zorg hebben ontvangen, zijn in meer dan de helft van de gevallen (61%) de zorgacties binnen 13 weken verricht. Bij 32% zit er meer dan 13 weken tussen de eerste en de laatste zorgactie. In 7% van de gevallen zijn de data van de meldingen onvolledig, waardoor de tijd tussen de meldingen niet kan worden bepaald. Het percentage personen bij wie meer dan 13 weken tussen de ontvangen onverzekerde zorg zit, fluctueert over de jaren tussen de 14% en 52%, zie Tabel 3.2. In 2020 is het percentage het laagst (14%), dit komt onder andere doordat het jaar nog niet is afgelopen en er dus niet veel tijd tussen de eerste en laatste zorgactie kan zitten.

Figuur 3.2. Het aandeel personen dat meerdere keren onverzekerde zorg heeft ontvangen van het totaal aantal personen dat onverzekerde zorg heeft ontvangen, periode maart 2017 – juni 2020

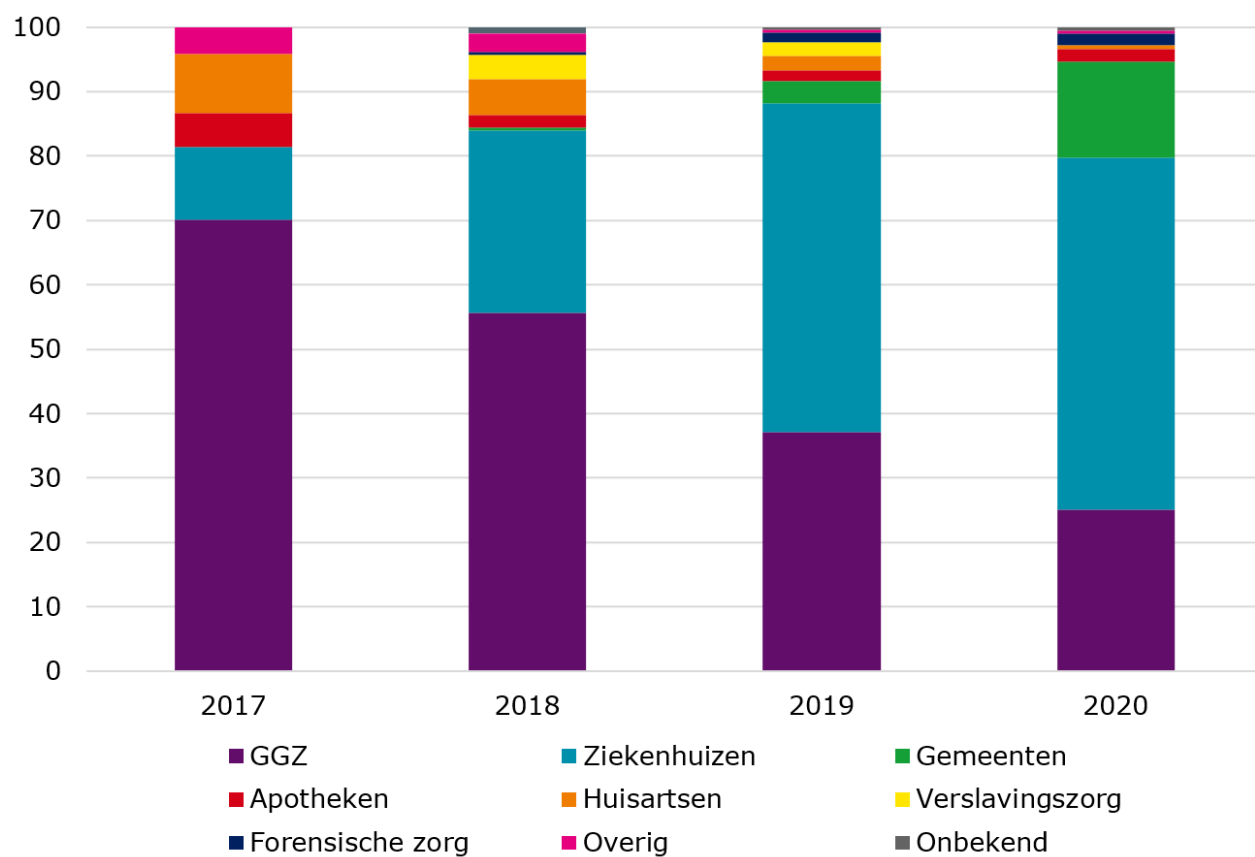
Tabel 3.2 Aantal personen dat meerdere keren onverzekerde zorg heeft ontvangen naar tijdsduur tussen eerste en laatste keer dat persoon onverzekerde zorg heeft ontvangen

Jaar	Binnen 13 weken	Meer dan 13 weken	Tijdsduur onbekend
2017	12 (63%)	7 (37%)	0
2018	10 (40%)	13 (52%)	2 (8%)
2019	34 (55%)	22 (35%)	6 (10%)
2020	34 (83%)	6 (15%)	2 (2%)

3.3 Aantal meldingen ziekenhuizen en gemeenten nemen toe

De meeste meldingen in de regio Utrecht zijn afkomstig van GGZ-instellingen en ziekenhuizen (zie Figuur 3.3). Er is over de jaren heen een verschuiving binnen de melders zichtbaar. In 2017 kwam 70% van de meldingen van GGZ-instellingen en 11% van de ziekenhuizen. In 2020 komt 55% van de meldingen van ziekenhuizen en 25% van GGZ-instellingen. De verschuiving is toe te wijzen aan de toegenomen bekendheid van de regeling onder ziekenhuizen. Ziekenhuizen die het vaakst onverzekerde zorg melden zijn het Diaconessenhuis, UMC Utrecht en Meander Medisch Centrum. De meldingen van gemeenten nemen toe vanaf 2019 en zijn vooral afkomstig van Volksgezondheid Utrecht.

Figuur 3.3 Percentage meldingen naar zorginstelling, periode maart 2017 tot en met juni 2020

4. Nabeschouwing

In regio Utrecht werd in 2020 circa 65 keer per maand (spoedeisende) medische hulp verleend aan onverzekerde personen. De meest meldingen komen van zorginstellingen uit Utrecht en hebben betrekking op onverzekerde personen die in regio Utrecht wonen (63%) of die dakloos zijn/waarvan de woonplaats onbekend is (22%).

Het aantal meldingen is tussen 2017 en 2020 sterk toegenomen. Voor deze toename zijn een aantal verklaringen mogelijk:

- Bekendheid van de subsidieregeling over spoedeisende medische zorg neemt toe onder de zorgverleners, mede als gevolg van de voorlichtingscampagne van de overheid om zorgverleners op het bestaan van de subsidieregeling te wijzen.
- Verruiming van de subsidieregeling waardoor het makkelijker is geworden om te melden. Zo is de eis van verzekeringsplicht komen te vervallen en is het opnemen van persoonsgegevens niet meer nodig. Deze aanpassing was noodzakelijk, omdat bij driekwart van de onverzekerden het niet gelukt is toestemming te krijgen voor het verstrekken van (medische) gegevens. Ook valt sinds maart 2019 ook niet-spoedeisende medische zorg onder de subsidieregeling.

In 2020 kwamen de meeste meldingen van de ziekenhuizen. Ziekenhuizen die het vaakst onverzekerde zorg melden zijn het Diaconessenhuis, UMC Utrecht en Meander Medisch Centrum. Het Antonius Ziekenhuis meldt aanzienlijk minder.

De subsidieregeling is bedoeld om onverzekerden weer in zorg te krijgen. Dit gaat in de praktijk moeizaam omdat:

1. Er veel meldingen binnenkomen van personen die in strikte zin niet onder de regeling vallen. Door de verruiming van de subsidieregeling komt het voor dat mensen die tijdelijk in Nederland verblijven ook onverzekerde zorg ontvangen. Deze personen hebben vaak een verzekering in hun eigen land (bijvoorbeeld buitenlandse studenten, expats en toeristen). Uit de meldingen valt echter niet goed af te leiden wanneer hiervan sprake is. Dit kost gemeenten veel uitzoekwerk. Het ministerie van VWS en het CAK zoeken uit of gegevens over nationaliteit en verzekering in het buitenland kan worden opgenomen in het meldformulier.
2. Mensen niet te traceren zijn (vooral als ze geen verblijfplaats hebben opgegeven).
3. Niet iedereen verzekerd wil worden. Vaak spelen schulden hier een rol. Wanneer mensen een briefadres krijgen, zijn ze namelijk ook vindbaar voor hun schuldeisers.

Uiteindelijk is het in de eerste helft van 2020 bij 30% van de gemelde onverzekerden gelukt om ze verzekerd te krijgen.

Referenties:

- <https://www.hetcak.nl/zakelijk/regelingen/regeling-onverzekerden/veranderingen/wat-verandert-er-vanaf-1-maart-2019>
- <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/03/13/onverzekerden-krijgen-sneller-toegang-tot-niet-spoedeisende-zorg-a3953070>

GGD regio Utrecht
Postbus 51
3700 AB Zeist

T 030 608 608 6
E info@ggdru.nl
I www.ggdru.nl

Uitgave
© GGD regio Utrecht
december 2020

